Con 5

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

समाजकल्याण विभागातील अपंग व सुधार प्रशासन शाखेतील अधिकाऱ्यांकरिता विभागीय परीक्षा

मुंबई, मंगळवार, दिनांक ३० मे २०१७

[**वेळ** : सकाळी १०-०० ते दुपारी १-००]

(**एकूण गुण**—१००)

पेपर क्रमांक १

बॉम्बे सिव्हिल सर्व्हिसेस रुल्स, वगैरे

(पुस्तकांसह)

सूचना.—(१) कोणतेही **पाच** प्रश्न सोडवा.

(२) प्रत्येक प्रश्नाचे **गुण** समासामध्ये दर्शविलेले आहेत.

(३) पुस्तकांतील उतारे जसेच्या तसे व तारतम्यहीन उतरविल्यास **गुण** कमी होतील.

(४) उत्तराच्या पृष्ठ्यर्थ प्राधिकार लिहा.

(५) उत्तरपत्रिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतःचे किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.

(६) उमेदवाराने प्रत्येक प्रश्नातील उपप्रश्नांची उत्तरे एकत्र सोडवावयाची आहेत. प्रश्नातील एक उपप्रश्न एकीकडे व दुसरा दुसरीकडे (काही पृष्ठे सोडून वा अन्य प्रश्न सोडवून तदनंतर) सोडवल्यास दुसरा दुर्लक्षित केला जाईल.

(७) प्रश्नांची उत्तरे **मराठी** वा **इंग्रजी** एकाच भाषेत लिहावयाची आहेत.

गुण

१. टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) :— २०

(अ) पदग्रहणअवधी

(ब) अर्धवेतनी रजा

(क) धारणाधिकाराचे निलंबन

(ड) विशेष वेतन

(इ) परिवीक्षाधीन कर्मचारी.

२. शासकीय कर्मचारी व त्याच्या कुटुंबियांना मंजूर केल्या जाणाऱ्या निवृत्तिवेतनाच्या विविध प्रकारांचे थोडक्यात वर्णन करा. २०

३. (अ) शासकीय कर्मचाऱ्याच्या जन्मतारखेची नोंद करताना कोणत्या कार्यपद्धतीचा अवलंब करतात ? १०

(ब) रजा प्रवास सवलतीबद्दल थोडक्यात लिहा. १०

४. थोडक्यात विशद करा :—

(अ) कर्मचारी राजकारण व निवडणुकांमध्ये सहभागी होण्याबाबत कोणत्या तरतुदी नियमांत समाविष्ट आहेत ? १०

(ब) शासकीय कर्मचाऱ्यांचे मत्ता व दायित्व विवरणपत्रे सादर करण्याविषयी नियमात काय तरतुदी आहेत ? १०

५. (अ) निर्वाह भत्ता म्हणजे काय ? निलंबन कालावधीत कर्मचाऱ्यास रजा मंजूर करता येईल काय ? निलंबन कालावधीत शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या निर्वाह भत्त्यामधून कोणत्या सक्तीच्या व वैकल्पिक वजाती करण्यात येतात ? १५

(ब) निलंबित कर्मचाऱ्यास निर्वाह भत्ता प्रदान करताना कोणती खबरदारी घेण्यात यावी ? ५

६. (अ) जास्त कर्तव्य व जबाबदारी असलेल्या दुसऱ्या पदावर पदोन्नती झालेनंतर वेतननिश्चिती-बाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा. १०

(ब) शिक्षा झाल्यामुळे खालच्या पदावरील पदावनतीच्या वेळेची वेतननिश्चितीबाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा. १०

[उलटून पहा

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR CORRECTIONAL ADMINISTRATION AND PHYSICALLY HANDICAPPED WING OFFICERS OF SOCIAL WELFARE DEPARTMENT

MUMBAI, TUESDAY, 30TH MAY 2017

[TIME—10-00 A.M. TO 1-00 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER I

BOMBAY CIVIL SERVICES RULES, ETC.

(With Books)

N.B.—(1) Solve any *five* questions.

(2) Marks for each question are indicated in the margin.

(3) Indiscriminate copying from the books should be avoided.

(4) Quote authority in support of your answer.

(5) Candidate should not write roll number, any name (including his / her own), signature, address or any indication of his / her identity anywhere inside the answer book otherwise he / she will be penalized.

(6) Candidates are expected to answer all the subquestions of a question together. If subquestion of a question is attempted elsewhere (after leaving a few pages or after attempting another question) the later subquestion shall be overlooked.

(7) Answers are to be written in one language only either in **Marathi** or in **English**.

Marks

1. Write Short Notes (any *four*) :— 20
   - (*a*) Joining Time
   - (*b*) Half Pay Leave
   - (*c*) Suspension of Lien
   - (*d*) Special Pay
   - (*e*) Probationer.

2. Describe in short the various types of pension sanctioned to a Government Servants and his family members ? 20

3. (*a*) Which procedure is adopted while recording the date of birth of a Government Servant ? 10

   (*b*) Write short about Leave Travel Concession. 10

4. Please state in brief :—

   (*a*) What are the provisions in the rules regarding taking part in politics and election by a Government Servant. 10

   (*b*) Explain the provisions in the rules in submission of statement of assets and liabilities by Government Servant. 10

Marks

5. (*a*) What is the Subsistence Allowance ? Can leave be granted during suspension ? What types of compulsory deductions and optional deductions are made from the Subsistence Allowance ? 15

(*b*) What precautions should be taken before the Subsistence Allowance paid to suspended employees ? 5

6. (*a*) Describe the provisions in the rules regarding at the time of promotions to the higher post carrying higher responsibility. 10

(*b*) State how the pay of Government Servant is regulated at the time of reversion to lower post as a result of punishment. 10

CON 6

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

समाजकल्याण विभागातील अपंग व सुधार प्रशासन शाखेतील अधिकाऱ्यांकरिता विभागीय परीक्षा

मुंबई, मंगळवार, दिनांक ३० मे २०१७

[**वेळ** : दुपारी २-३० ते सायंकाळी ५-३०]

(**एकूण गुण**—१००)

पेपर क्रमांक २

बॉम्बे फायनान्शियल रुल्स, वगैरे

(पुस्तकांसह)

सूचना.—(१) कोणतेही **पाच** प्रश्न सोडवा.

(२) प्रत्येक प्रश्नाचे **गुण** समासामध्ये दर्शविलेले आहेत.

(३) पुस्तकांतील उत्तरे जसेच्या तसे व तारतम्यहीन उतरविल्यास **गुण** कमी होतील.

(४) उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतःचे किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.

(५) उमेदवाराने प्रत्येक प्रश्नातील उपप्रश्नांची उत्तरे एकत्र सोडवावयाची आहेत. प्रश्नातील एक उपप्रश्न एकीकडे व दुसरा दुसरीकडे (काही पृष्ठे सोडून वा अन्य प्रश्न सोडवून तदनंतर) सोडवल्यास दुसरा दुर्लक्षित केला जाईल.

(६) प्रश्नांची उत्तरे **मराठी** वा **इंग्रजी** एकाच भाषेत लिहावयाची आहेत.

गुण

१. संक्षिप्त टिपा लिहा (कोणत्याही **पाच**) :— २०

(अ) व्यपगत ठेवींचा परतावा

(ब) प्रतिभूती ठेवी

(क) प्रतिस्वाक्षरीत आकस्मिक खर्च

(ड) तपशीलवार देयके

(इ) पुरवणी मागण्या

(फ) रोख पुस्तक.

२. (अ) वित्तीय औचित्याची सूत्रे स्पष्ट करा. १०

(ब) आकस्मिक खर्चाची नोंदवही ठेवण्याबाबतचे नियम स्पष्ट करा. १०

३. (अ) लोकलेखा समितीची रचना व कार्य स्पष्ट करा. १०

(ब) सुधारित अंदाज म्हणजे काय ? ते कसे तयार केले जातात ? १०

४. शासनाच्या वतीने रक्कम स्वीकारणे व रक्कम हाताळणे याबाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा. २०

५. आकस्मिक खर्चाच्या बाबतीत आहरण अधिकारी व नियंत्रक अधिकारी यांच्या जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा. २०

६. स्थायी अग्रिम कशासाठी व कोणाकडून मंजूर केले जाते व त्याची प्रतिपूर्ती कशी केली जाते ? २०

[उलटून पहा

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR CORRECTIONAL ADMINISTRATION AND PHYSICALLY HANDICAPPED WING OFFICERS OF SOCIAL WELFARE DEPARTMENT

MUMBAI, TUESDAY, 30TH MAY 2017

[TIME—2-30 P.M. TO 5-30 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER II

BOMBAY FINANCIAL RULES, ETC.

(With Books)

N.B.—(1) Answer any *five* questions.

(2) Marks for each questions are indicated in the margin.

(3) Indiscriminate copying from books should be avoided.

(4) Candidate should not write roll number, any name (including his / her own), signature, address or any indication of his / her identity anywhere inside the answer book otherwise he / she will be penalized.

(5) Candidates are expected to answer all the subquestions of a question together. If subquestion of a question is attempted elsewhere (after leaving a few pages or after attempting another question) the later subquestion shall be overlooked.

(6) Answers are to be written in one language only either in **Marathi** or in **English**.

Marks

1. Write short notes (any *five*) :— 20
   (*a*) Refund of lapsed deposits
   (*b*) Security deposits
   (*c*) Countersigned Contingency
   (*d*) D. C. Bill
   (*e*) Supplementary demand
   (*f*) Cash Book.

2. (*a*) Describe the canons of financial propriety. 10
   (*b*) What are the provisions regarding the maintenance of contingent expenditure register ? 10

3. (*a*) Write about the structure and duties of Public Account Committee. 10
   (*b*) What do you mean by Revised Estimate and how they are prepared ? 10

4. Describe the rules in detail about the acceptance and handling of Government money. 20

5. What are the responsibility of drawing officer and controlling officer regarding contingent expenditure ? 20

6. Permanent Advance is sanctioned for what purpose ? and by whom ? How permanent Advance is recouped ? 20

CON 7

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

समाजकल्याण विभागातील अपंग व सुधार प्रशासन शाखेतील अधिकाऱ्यांकरिता विभागीय परीक्षा

मुंबई, बुधवार, दिनांक ३१ मे २०१७

[**वेळ** : सकाळी १०-०० ते दुपारी १-००]

(**एकूण गुण**—१००)

पेपर क्रमांक ३

बॉम्बे बोर्स्टल स्कूल ॲक्ट, वगैरे

(पुस्तकांसह)

सूचना.—(१) कोणतेही **पाच** प्रश्न सोडवा.

(२) प्रत्येक प्रश्नाचे **गुण** समासामध्ये दर्शविलेले आहेत.

(३) उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतःचे किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.

(४) उमेदवाराने प्रत्येक प्रश्नातील उपप्रश्नांची उत्तरे एकत्र सोडवावयाची आहेत. प्रश्नातील एक उपप्रश्न एकीकडे व दुसरा दुसरीकडे (काही पृष्ठे सोडून वा अन्य प्रश्न सोडवून तदनंतर) सोडवल्यास दुसरा दुर्लक्षित केला जाईल.

(५) प्रश्नांची उत्तरे **मराठी** वा **इंग्रजी** एकाच भाषेत लिहावयाची आहेत.

गुण

१. अस्पृश्यता (गुन्हे) अधिनियम, १९५५ यामधील सामाजिक व धार्मिक अपंगता लादण्याबाबत असलेल्या तरतुदी व त्याबाबतची शिक्षा यासंबंधात विस्तृत टिप्पणी लिहा. २०

२. देवदासी संरक्षण अधिनियम, १९३४ यातील तरतुदींच्या अनुषंगाने देवदासीची प्रथा, देवदासी, देवदासीचा विवाह, अधिनियमाखालील गुन्हे इत्यादी याबाबत माहिती द्या. २०

३. सुरक्षा गृहाच्या संदर्भात अनैतिक व्यवहार (प्रतिबंध) अधिनियम, १९५५ मध्ये असलेल्या तरतुदी विशद करा. २०

४. मुंबई बोर्स्टल स्कूल अधिनियम, १९२९ अन्वये आदेश पारित करण्याचे न्यायालयाचे अधिकार, असे अधिकार वापरण्याबाबतीतील निर्बंध यांबाबत स्पष्टीकरण द्या. २०

५. संक्षिप्त टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) :— २०

(अ) भिक्षा मागणे

(ब) अस्पृश्यता (गुन्हे) अधिनियम, १९५५ मधील तरतुदींअनुसार अनुज्ञप्ती रद्द करणे किंवा निलंबित करणे.

(क) सराईत गुन्हेगार

(ड) पालक

(इ) किशोर सुधारालय (बोर्स्टल स्कूल)

(फ) स्वीकार गृहे (**Receiving Centres**).

६. एखाद्या जागेचा वेश्यागृह म्हणून वापर करू देणे, इतर व्यक्तीच्या वेश्यावृत्तीवर जगणे, वेश्याव्यवसाय चालू असेल अशा ठिकाणी एखाद्या व्यक्तीला डांबून ठेवणे, सार्वजनिक जागेच्या जवळपास वेश्याव्यवसाय करणे यासंदर्भात अनैतिक व्यवहार (प्रतिबंध) अधिनियम, १९५५ याच्या तरतुदी स्पष्ट करा. २०

[उलटून पहा

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR CORRECTIONAL ADMINISTRATION AND PHYSICALLY HANDICAPPED WING OFFICERS OF SOCIAL WELFARE DEPARTMENT

MUMBAI, WEDNESDAY, 31ST MAY 2017

[TIME—10-00 A.M. TO 1-00 P.M.]

(FULL MARKS—100)

PAPER III

BOMBAY BORSTAL SCHOOL ACT, ETC.

(With Books)

N.B.—(1) Answer any *five* questions.

(2) Marks assigned to the question are indicated in the margin.

(3) Candidate should not write roll number, any name (including his / her own), signature, address or any indication of his / her identity anywhere inside the answer book otherwise he / she will be penalized.

(4) Candidates are expected to answer all the subquestions of a question together. If subquestion of a question is attempted elsewhere (after leaving a few pages or after attempting another question) the later subquestion shall be overlooked.

(5) Answers are to be written in one language only either in **Marathi** or in **English**.

Marks

1. Give detailed note about the provisions regarding social and religious disabilities and the punishment provided therefore under the Untouchability (Offences) Act, 1955. 20

2. Elaborate, having regard to the provisions of the Devdasis Protection Act, 1934 the provisions regarding practice of Devdasi, Devdasis, Marriage of Devdasi, offences under the said Act, etc. 20

3. Discuss the provisions relating to protective home under the Immoral Traffic (Prevention) Act, 1955. 20

4. Explain the powers of the Court to pass orders under the Bombay Borstal Schools Act, 1929 and the limitation on exercise of those powers. 20

5. Write short notes (any *four*) :— 20

   (*a*) Begging

   (*b*) Cancellation or suspension of licenses under the provisions of the Untouchability (Offences) Act, 1955.

   (*c*) Habitual Offender

   (*d*) Guardian

   (*e*) Borstal School

   (*f*) Receiving Centres.

6. Discuss the provisions of the Immoral Traffic (Prevention) Act, 1955 regarding allowing premises to be kept as brothel, living on earnings of prostitution, detaining a person in a premises where prostitution is carried on and prostitution in the vicinity of a public place. 20

Con 8

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

समाजकल्याण विभागातील अपंग व सुधार प्रशासन शाखेतील अधिकाऱ्यांकरिता विभागीय परीक्षा

मुंबई, बुधवार, दिनांक ३१ मे २०१७

[**वेळ** : दुपारी २-३० ते सायंकाळी ५-३०]

(**एकूण गुण**—१००)

पेपर क्रमांक ४

रिपोर्ट ऑफ दी ॲडव्हायझरी कमिटी ऑन आफ्टर केअर प्रोग्राम

(पुस्तकांशिवाय)

सूचना.—(१) कोणतेही **पाच** प्रश्न सोडवा.

(२) सर्व **प्रश्नांना** समान **गुण** आहेत.

(३) उत्तरपत्रिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतःचे किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.

(४) उमेदवाराने प्रत्येक प्रश्नातील उपप्रश्नांची उत्तरे एकत्र सोडवावयाची आहेत. प्रश्नातील एक उपप्रश्न एकीकडे व दुसरा दुसरीकडे (काही पृष्ठे सोडून वा अन्य प्रश्न सोडवून तद्नंतर) सोडवल्यास दुसरा दुर्लक्षित केला जाईल.

(५) प्रश्नांची उत्तरे **मराठी** वा **इंग्रजी** एकाच भाषेत लिहावयाची आहेत.

गुण

१. खालील विषयावर संक्षिप्त टिपा लिहा :— २०

(अ) बाल कल्याण समिती

(ब) राज्य समाजकल्याण सल्लागार मंडळ

(क) महिला आयोग

(ड) महिला आर्थिक विकास महामंडळ.

२. बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ मधील महत्त्वाच्या तरतुदी व त्याअनुषंगाने राज्य शासनाने उभारलेली यंत्रणा. २०

३. एकात्मिक बाल संरक्षण योजनेबाबत सविस्तर टिपणी, त्याअनुषंगाने महाराष्ट्रात राबविण्यात येणाऱ्या कार्यक्रमाबाबत माहिती. २०

४. बाल विवाहाची कारणमिमांसा व बाल विवाहामुळे होणाऱ्या दुष्परिणामाबाबत व करावयाच्या उपाययोजनाबाबत सविस्तर माहिती विशद करावी. २०

५. अपराधी परिविक्षा अधिनियम, १९५८ मधील महत्त्वाच्या तरतुदी व अधिनियमाच्या अंमलबजावणीसाठी राज्य शासनाने उभारलेली यंत्रणा व अंमलबजावणीमध्ये येणाऱ्या अडचणी याबाबतची सविस्तर माहिती. २०

६. कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण अधिनियम, २००५ मध्ये महिलांकरिता कोणत्या प्रकारचे सहाय उपलब्ध होते या अधिनियमानुसार, संरक्षण अधिकारी, सेवा पुरविणाऱ्या संस्था यांचे कार्य विशद करा. २०

७. बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ मध्ये विधीसंघर्षग्रस्त बालकांकरिता करण्यात आलेल्या तरतुदींचे सविस्तर माहिती द्यावी. २०

[उलटून पहा

८. खालील योजनांचे वर्णन करा :— २०

(अ) महिलांकरिता संरक्षण गृह

(ब) स्वाधार योजना

(क) बाल संगोपन योजना

(ड) महिलांकरिता समुपदेशन केंद्र

(इ) बालगृहे

(फ) अल्पमुदती निवासगृहे

(ग) अनुरक्षण गृहे.

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION

DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR CORRECTIONAL ADMINISTRATION AND PHYSICALLY HANDICAPPED WING OFFICERS OF SOCIAL WELFARE DEPARTMENT

MUMBAI, WEDNESDAY, 31st MAY 2017

[Time—2-30 a.m. to 5-30 p.m.]

(Full Marks—100)

PAPER IV

REPORT OF THE ADVISORY COMMITTEE ON AFTER CARE PROGRAMME

(Without Books)

N.B.—(1) Answer any *five* questions.

(2) All questions carry *equal* marks.

(3) Candidate should not write roll number, any name (including his / her own), signature, address or any indication of his / her identity anywhere inside the answer book otherwise he / she will be penalized.

(4) Candidates are expected to answer all the subquestions of a question together. If subquestion of a question is attempted elsewhere (after leaving a few pages or after attempting another question) the later subquestion shall be overlooked.

(5) Answers are to be written in one language only either in **Marathi** or in **English**.

Marks

1. Write short notes :— 20

(*a*) Child Welfare Committee.

(*b*) State Social Welfare Advisory Board.

(*c*) State Commission for Women.

(*d*) Mahila Arthik Vikas Mahamandal.

2. State and explain important provisions of Juvenile Justice (Care and Protection) Act, 2015 and elaborate about the machinery established by the State for implementation of the Act. 20

3. Briefly explain about Integrated Child Protection Scheme (ICPS) and explain about programme running in Maharashtra for implementation of the scheme. 20

4. Briefly explain about causes and bad effect of child marriages and measure to be taken by the government to curb the problem of child marriage. 20

5. Elaborate in detail about salient features of the Probation Offenders Act, 1958 and machinery established by government for proper implementation of the said Act. Also explain about the problems for implementing the Act. 20

[*Turn over*

6. What type of assistance and help is provided to Women under the protection of women from Domestic Violence Act, 2005 and also briefly explain about functions of protection officers and other institutions providing services and assistance under this Act. 20

7. Briefly explain about detail provisions of the Juvenile Justice (Care and Protection of Child) Act, 2015 regarding the juveniles in conflict with law. 20

8. Explain about following schemes :— 20

   (*a*) Protection Homes for women.

   (*b*) Swadhar Yojana.

   (*c*) Foster Care Scheme.

   (*d*) Counseling Centre for Women.

   (*e*) Children Home.

   (*f*) Short Stay Home.

   (*g*) After Care Home.